in de raadzalen, waar de uitverkorenen des volks de wetten maken, en in de rechtszalen, waar de besten »de goden des volks" gezeten zijn, om de wetten te handhaven, als je let op de uitingen der geesten in kranten en boeken, in beeld en muziek, — als je gadeslaat het verzet, dat bijv. nu in ons vaderland opkomt tegen 't woord, 't gezag, 't recht van Christus, dat ons christelijk ministerie met zoo wijs en voorzichtig beleid in bestuur en wetgeving doet uitkomen, — dan wordt je als christen bij oogenblikken bang, — en dan zeg je, ach zal ooit het koninkrijk Gods komen! Hoe zal ooit satan voor goed en geheel uit de gestolen heerschappij worden gestooten! Ach, wanneer zal het *met der daad* voor allen *blijken* een *leugen* te zijn, als de duivel regt: dat hij te beschikken heeft over de koninkrijken der aarde en derzelver macht en eer en heerlijkheid; dat ze hem zijn gegeven; en dat hij ze geeft, wien hij wil, die hem aanbidt en dient!

Ach wanneer!

Bij den *mensch* is dit *onmogelijk*. De sterkste, de wijste, de aanzienlijkste, is nog enkel ijdelheid. Hij zelve is »gras" en al zijn voortreffelijkheden zijn een »veldbloem" Neen geen Samuel, geen David, geen Elia, geen Jeremia, geen Petrus, geen Paulus; geen Luther, geen Calvijn; geen Groen v. Prinsterer, geen Kuyper, — neen geen *mensch* kan dat onmogelijke tot stand brengen. En.... toch.... de profeten en apostelen waren ook *menschen*, — en zie wij worden »gebouwd op het fundament der apostelen en profeten".

Menschen vermogen alle dingen, dingen die te groot en te wonderlijk zijn voor een mensch, — maar »door Christus die mij kracht geeft".

O mijn vriend het komt er maar op aan, of we waarlijk kunnen zeggen: *Ik geloof in God!*

In God, die — en zoosals — Hij is en zich geopenbaard heeft in zijn Woord.

In God, — den Vader — den God des raads — den Schepper.

»Zoo gij kunt gelooven, alle dingen zijn mogelijk dengene die gelooft".

Alle dingen. Ook dat wij als burgers in den hemel zullen wonen. Ook dat het Koninkrijk Gods komt op aarde. Ook dat de Eerste Kamer de Wet op 't Hooger Onderwijs aanneemt. Ook dat ons Christelijk Ministerie nog lang aanblijft tot rijken zegen voor Oranje en Nederland.

Maar ach niet waar, dat *kunnen* gelooven. Wat ligt vaak ons geloof onmachtig neer. En dan worden we verschrikt, dan zijn we bevreesd en bevende. Hoe gedurig moeten we bidden: »Ik geloof, Heere kom mijn ongeloof te hulp; — of: »vermeerder ons 't geloof".

O mijn vriend, sterke de Heere in U en mij en in al zijn volk dat vermogen om te gelooven, en geve Hij ons oefening in 't gelooven, dan reizen we onzen weg met blijdschap en dan zullen we in 't einde verhuizen met Psalm 23 in het 't hart en op de lippen.

Zoo richt uit de nooden van het aardsche leven de blik zich omhoog naar de bergen rondom Jerusalem, vanwaar alleen onze hulpe komen kan.

En zij die gelooven haasten niet.

Gods raad zal bestaan, en Zijn welbehagen zal geschieden, hoe donker soms de toekomst ook schijnen moge.

Dat te weten geeft kracht voor de levenstaak, die God de Heere ons heeft opgelegd.

Totdat de dag komt, waarop het Vaderhuis in de hemelen zijn poort ook voor ons ontsluit.

Officieele Berichten.

Particuliere Synode van Noord-Brabant en Limburg

De particuliere Synode van N.-Braband en Limburg zal vergaderen op 8 Juni a. s. te 's-Hertogenbosch.

Stukken voor het agendum worden ingewacht tot uiterlijk 20 Mei.

Namens den kerkeraad der roepende kerk:

J. M. Mulder, v. d. m.

's-Hertogenbosch, 26 April 1904.

Door het vertrek van den Weleerwaarden heer Ds. H. Hangelbroek naar Borger is het adres van den raad der Gereformeerde kerk te Vijfhuizen W. Rip, IJweg, Haarlemmermeer.

Namens den kerkenraad:

W. Rip, *scriba*.

DUISBURG.

In dank ontvangen: Van H. te O. ƒ 10; van de Geref. kerk van Dokkum A ƒ 10. Abusief vermeld: jaarlijksche gift van Scherpenzeel, moet zijn gift. Dringend wekken we de Geref. kerken op, hun antwoord der commissie te doen geworden, opdat Duisburg met de beroeping van een predikant moge beginnen.

A. van der Sluijs.

Renkum, 26 April 1904.

AGENDUM

voor de Provinciale Diaconale Conferentie der Gereformeerde Kerken in Zuid-Holland, te houden te Rotterdam, op Donderdag 5 Mei 1904, in het Kerkenraadsgebouw aan de Ammanstraat No. 25.

Als Adviseurs stellen zich bereidwillig beschikbaar de WelEerw. Heeren Ds.: J. J. Miedema en S. Oudkerk, Predikanten te Rotterdam (Charlois en Kralingen).

In het Moderamen hebben zitting de Brs: S. Zwart Jr., (Rotterdam A) *Voorzitter*; A. Capelle, (Maassluis B) *Assessor*; W. H. Houtman, (Rotterdam B) *1e Scriba*; J. van der Knaap, (Vlaardingen A) *2e Scriba*.

a. Opening der Vergadering ten 10 ure precies. *b.* Lezing der Notulen van de vorige conferentie. *c.* Mededeelingen. *d.* Voorlezing der Presentielijst. *e.* Bepaling van tijd en plaats der volgende Conferentie. *f.* Behandeling der ingekomen vragen. *g.* Pauze van 12½ tot 1½ ure. *h.* Sluiting ten 4½ ure.

Te behandelen Vragen.

1. Is het gewenscht en ook mogelijk, voor deze Provincie eene stichting in het leven te roepen tot verzorging van ouden van dagen?
Leiden A.

2. Wat kan de Diaconie doen ten opzichte van onverzorgde kinderen?

Wat wordt in dit opzicht door de Diaconiën gedaan? *Rotterdam A.*

2*a*. Is de diakonale hulp naar eisch besteed aan een jeugdigen broeder, (weduwnaar met vier kinderen) die de opvoeding der kinderen verwaarloost, zichzelf aan den arbeid onttrekt en de gewone godsdienstoefeningen zelden bij woont, of zijn hier andere wegen in te slaan, die nuttiger voor persoon en huisgezin kunnen zijn. *Sliedrecht.*

2*b*. Is eene Diaconie gerechtigd, ingeval eene weduwe, geen lidmaat zijnde, uit gemakzucht en onverschilligheid haar jonge kinderen (allen doopleden) lichamelijk en geestelijk verwaarloost, — indien zij na aanhoudend vermaan zich niet betert — ten slotte aan zulk een gezin zich te onttrekken. *Charlois.*

3. Hoe moet een arme gemeente handelen als er zieken zijn, die soms verpleegd moeten worden in een gesticht? *Poortugaal.*

4. Hoe denkt de Conferentie over het vraagstuk: Is het de roeping onzer Diaconiën, om — daartoe bij machte zijnde — te allen tijde de schulden van onvermogende broeders (de arme leden der kerk) te betalen?

Zoo ja, welke bedingen is het dan raadzaam, daarbij te maken; indien neen: kan het dan *bij uitzondering* ook geschieden en door welke omstandigheden wordt dan de grens bepaald?
Charlois.

5. Hebben op het terrein der ziekenverpleging de Kerk als Instituut en als Organisme beiden een roeping te vervullen? Zoo ja, is er een grens aan te geven voor beider arbeid?
Rotterdam B.

5*a*. De Zuid-Hollandsche Conferentie spreke de wenschelijkheid uit van het stichten van een Sanatorium voor on- en minvermogende lijders aan Tuberculose; noodige voorts een der kerken dezer provincie uit om het initiatief daartoe te nemen en roepe daarvoor de medewerking aller kerken in, opdat langs dezen weg het Diaconaat zijn roeping tegenover deze ellendigen zal kunnen betrachten. *Rijswijk.*

6. Zouden *classicale* conferenties niet de voorkeur verdienen boven provinciale vergaderingen?
Charlois.

7. De Conferentie richte tot de samenstellers van het jaarboekje en het handboek der Gereformeerde Kerken het verzoek, bij volgende uitgaven dier geschriften zoo mogelijk ook de *adressen* te vermelden van de *diakonien* der Gereformeerde Kerken in Nederland
Regelings Commissie.

NB. Den Diaconien wordt dringend verzocht aan deze Conferentie deel te nemen; *wij noodigen hen alsnog uit, vóór 1 Mei aan den laatst ondergeteekende op te geven de namen der afgevaardigden.*

Toegang tot de Conferentie hebben alle Diakenen, Dienaren des Woords, Ouderlingen en Leden der Gereformeerde Kerken.

Aan de Dienaren des Woords wordt vriendelijk verzocht, in het openbaar gebed bij de samenkomsten der gemeente op Zondag 1 Mei den zegen des Heeren over de Conferentie af te smeeken.

Namens de Diaconien der Gereformeerde Kerken van Rotterdam A en B,
De Regelings Commissie:
J. Bakker Pz.,
W. H. Houtman,
M. Steevens,
P. Visser,
S. Zwart Jr.
L. Meesters,
Gerard Scholtenstraat 59.

Rotterdam, April 1904.

Kort verslag van de vergadering der Classis Amersfoort, op 12 April 1904.

1. Ds. den Hengst, naar toerbeurt praeses, opent de vergadering, door te laten zingen Ps. 133:1, te lezen 1 Cor. 13 en voor te gaan in den gebede.

2. De lastbrieven worden na onderzoek in orde bevonden en al de kerken zijn wettig door hunne afgevaardigden vertegenwoordigd.

3. De notulen der vorige vergadering worden goedgekeurd en de ingekomen stukken gelezen en behandeld.

4 De vacature beurten worden aldus geregeld, dat de kerk van Maartensdijk in Mei zal worden gediend door Ds. de Bruin, en die van Renswoude in Mei door Ds. Gispen en in Juni door Ds. den Hengst.

5. Eene commissie, benoemd tot nazien der kas voor Hulpbeh. studenten, rapporteert, dat alles in orde is bevonden, waarna de penningmeester, onder dankbetuiging voor zijn gehouden beheer, wordt gedechargeerd.

6. Met medewerking der Deputaten naar art. 49 D. K. O., wordt aan Ds. Vissink van Westbroek, met ingang van 1 Mei a. s. eervol emeritaat verleend, wegens lichaamszwakte.

7. Aangenomen wordt een voorstel van de kerk van Baarn, om „hetgeen de classis jaarlijks noodig heeft, tot het voldoen van hare verplichting jegens de Emeriti, enz., der classis, voortaan ook door overslag over de kerken te verkrijgen."

8. De classis besluit den maatstaf, waarnaar de omslag over de verschillende kerken geheven wordt, te herzien, en de commissie, die dien aangaande een voorstel bij de kerken zal rondzenden, dient rekening te houden met het zielental, de ontvangsten en uitgaven, de collecte's, en schuld en bezit van de verschillende kerken. Ds. Bolwijn, Ds. Donner en Oud. Kerkhoven, worden tot leden dezer commissie aangewezen.

9. Bij de rondvraag naar art. 41. D. K. O., worden de gevraagde adviezen gegeven en een voorstel van Ds. den Hengst: „de classis Amersfoort verzoeke aan de prov. synode van Utrecht om aan de e. k. Generale synode te vragen, of in art. 93 der acta van 1896, onder de uitdrukking: „bij volharding in hunne ongehoorzaamheid de wettige kerkelijke censuur toepasse", — te verstaan zij, dat men in die toepassing ten slotte doorga, tot afsnijding met het formulier van den ban", — zal naar de prov. synode worden doorgezonden.

10. De consulentschappen worden geregeld en tot afgevaardigden naar de prov. synode gekozen de broeders: Ds. Donner, Ds. Gispen, oud. de Ruyg en oud. Ruitenberg primi; Ds. Koppe, Ds. Teerink, oud. Kerkhoven en oud. Duyst secundi.

11. De missive van Deputaten der Generale synode, in zake eene nieuwe regeling van de verzorging der Emeriti, enz., wordt in behandeling genomen. Het blijkt dat 9 kerken eene nieuwe regeling voor de verzorging van art. 13 D. K. O. gewenscht en noodzakelijk achten, terwijl 4 kerken er zich tegen verklaren. De gestelde vragen worden beantwoord en enkele wenken der deputaten ter overweging aanbevolen.

12. Het voorgestelde concept van samenwerking met de kerk van Utrecht, in den arbeid der Zending, wordt met eenige wijzigingen aanvaard. Ds. Gispen wordt als deputaat voor de Zending gecontinueerd, met Ds. Donner als secundus, en de jaarlijksche bijdrage van vroeger, ook voor het vervolg toegezegd.

13. In verband met een vroeger genomen besluit, om op de Juli classis een onderwerp te behandelen in betrekking tot den geestelijken welstand van de kerken der classis, neemt Ds. Bolwijn op zich, om alsdan de bespreking in te leiden over het Avondmaal.

14. De kerken van Amersfoort A en B worden aangewezen om de volgende vergadering samen te roepen.

15. De assessor, Ds. Donner, sluit met dankzegging.

Namens de classis,
H. de Bruijn, *h. t. scriba.*

Buitenland.

Duitschland. Een nieuw Luthersch maandschrift.

Het is menigeen niet bekend, welke pogingen *Calvijn* in het werk stelde om in kerkelijk verband met de Lutherschen te leven. Zijne pogingen mislukten. Toch heeft van lieverlede de legende ingang gevonden, dat Calvijn de man geweest is, die zoo onverdraagzaam mogelijk was tegenover hen, die niet geheel eenstemmig met hem dachten. Uit de historie blijkt het tegendeel. De Lutherschen deden alle pogingen, om tot eenheid te geraken, mislukken; zij stuitten af op de onverzettelijkheid van Luthersche zijde.

Dit kwam ons opnieuw voor den geest toen wij lazen dat met 1 April de *„Lutherische Rundschau,* Monatsschrift für Wahrheit, Recht und Freiheit in der Lutherische Gesamtkirche Deutschlands," is verschenen.

Het deed ons aangenaam aan, te vernemen, dat men van Luthersche zijde het recht en de vrijheid van alle Luthersche kerken zoekt te verdedigen, welke volgens onze overtuiging èn door de mannen der wetenschap èn door de overheid gekrenkt worden. Ook is het een verblijdend verschijnsel, dat er voor geijverd wordt dat het eigenaardige der Luthersche kerk bewaard blijve en niet verloren ga onder het streven naar eene Unie, waardoor het verschil tusschen de Gereformeerde en Luthersche confessie voor onwezenlijk verklaard wordt.

Daarom doet het ons te meer leed, dat het nieuwe Maandschrift zijn geschut niet tegen het ongeloof dezer dagen, maar tegen de Gereformeerde kerk richt. In het eerste nummer van genoemd maandschrift wordt een artikel gewijd aan de tegenwoordig drukbesproken vraag, of men bij het heilig Avondmaal, tot vermijding van mogelijke besmetting, niet ieder die aanzit een afzonderlijke kelk zal geven. Er wordt betoogd, dat de moderne Theologie den Bijbel als Gods woord loochent. Als noodzakelijk gevolg daarvan is, dat men in plaats van het bevel: „drinkt allen daaruit," daarvan stelt: „een ieder drinke voor zich alleen." En daarop gaat de schrijver voort: „Gelijk alle afdwalingen der zuivere Evangelische leer, zoo is ook deze verminking van het heilige Avondmaal van de Gereformeerde kerk uitgegaan. Amerikaansche Methodisten hebben de treurige eer, het eerst aan de viering van het Sacrament, gelijk de Heere het ingesteld en gewild heeft, te tornen en het gemeenschappelijk drinken uit één beker, hetgeen een wezenlijk bestanddeel van het Heilig Sacrament is, af te schaffen. Gelijk zoo dikwijls, is ook deze Gereformeerde afdwaling helaas door oorbesliste, onklare en halfgeloovige Lutherschen opgegrepen."

Wij houden er ons van overtuigd, dat men hierdoor tegen de liefde en tegen de waarheid zondigt. Dat de aanklacht in strijd is met de waarheid, blijkt uit het feit, dat in het rationalisme van de 18de eeuw, èn de dwalingen der Tübinger school, èn de Vermittelungs-theologie der 19de eeuw, van uit het Luthersche Duitschland, in andere landen is geïmporteerd. De Gereformeerde Avondmaalsformulieren bewijzen ten duidelijkste, dat het gemeenschappelijk drinken uit één beker dient tot teeken van de gemeenschap aan Christus en van de gemeenschap van de leden van Christus' kerk onderling. Het geschrift, getiteld: „Das Büchlein vom Brotbrechen", dat in het laatst der zes tiende eeuw verscheen, bewijst ten duidelijkste, dat de Gereformeerden, meer dan de Lutherschen, ijverden voor het beginsel, dat men niet het minst in zake het bedienen der Sacramenten, moest terugkeeren tot hetgeen de Schrift leert.

Japan. Twee geschriften over Japan.

Het eerste geschrift is van de hand van een Japanner Kanso Utschimura, die als Christelijk leeraar in een voorstad van Tokio arbeidt, en daar onafhankelijk van anderen zendingsarbeid werkt voor de verbreiding des Evangelies. Hij geeft een tijdschrift in het Japansch uit, dat tot titel draagt: „pro Christo et Patria"; hetwelk onder alle volksklassen ook door Boedhistische priesters gelezen wordt. Hij schildert ons hoe hij als leerling van de hoogeschool voor landbouw te Sapparo kennis maakte met het Christendom. De geheele hoogste klasse dier inrichting werd door een Amerikaansch leeraar in de natuurwetenschappen voor het Christendom gewonnen. De macht der publieke opinie op de school, dwong hem bijna tegen zijn zin zijnerzijds, een Christen te worden. Daarna werd hij in 1877 een der ijverigste leden van den „Bond van belijders van Jezus"; dertig leerlingen behoorden daartoe. Zeer verblijdde hij zich in de leer dat er slecht één God is, in tegenstelling met de afgoden van het heidendom, wier straffen hij te voren zoo vreesde. De jonge studenten kwamen regelmatig samen, bezochten eenmaal eene Christelijke godsdienstoefening te Tokio en waagden het in 1882 ten koste van vele offers, eene onafhankelijke gemeente te stichten. Daarna ging Kanso de wijde wereld in om de pijnlijke leegte, die hij nog altijd in zijn binnenste gevoelde, te vervullen. Hij leerde het Christendom in Noord-Amerika kennen, en deed dikwijls daarbij smartelijke ervaringen op; hij zag de macht van het geld en de vooroordeelen der Amerikanen omtrent de rassen, waaronder hij, als Mongool, veel te lijden had. Eindelijk werd hij ziekenverpleger in een hospitaal, leerde daar de praktijk van het Christendom kennen en ten slotte vond hij aan de hoogeschool te Amherst in Nieuw Engeland datgene wat hij zocht. Na volbrachte studie in de godgeleerdheid, keerde hij naar Japan terug, waar hij tegenwoordig nog met zegen arbeidt. Hij zegt zelf: Ik had gevonden wat ik verlangde: Christus den Joden een ergernis, den Grieken eene dwaasheid. Geen wijsbegeerte of Theologie kan in de geschiedenis der menschheid zijne plaats innemen; ik schaam mij het Evangelie van Christus niet, want het is een kracht Gods tot zaligheid, een iegelijk die gelooft."

Het tweede geschrift is van Münringer en handelt over Japan en de Japanners. Hieraan ontleenen wij het volgende: Het Christendom werd het eerst in Roomschen vorm in Japan gebracht. De jezuïeten maakten eene menigte bekeerlingen. In 1637 kwam de reactie. Duizenden Japanners, die tot het Christendom waren overgegaan, werden gedood, de zendelingen weggejaagd en het land voor vreemdelingen gesloten. Eerst in het midden der 19de eeuw kwam het tot een handelsverdrag met de Vereenigde Staten (de schrijver schijnt niet te weten, dat ons land reeds lang te voren tot Japan in betrekking stond) en in 1867 en 68 had de groote paleisrevolutie plaats, die in het jaar 1889 tot het invoeren van een constitutioneel Keizerschap leidde, naar het model der Europeesche rijken. Van 1873 tot 1889 maakte het Christendom groote vorderingen in Japan. In 1875 stichtte Nishima de eerste Christelijke hoogeschool te Hioto. De Amerikaansche kapitein Jones evangeliseerde met goed gevolg In vele kringen werd het Christendom mode zaak en vele politieke leiders van de liberale partij namen het er voor op. Het Christendom werd een openbare macht. Men deed veel aan liefdadigheid en daarbij hadden *Revivals* plaats en de Christelijke kerken waren overvol. In 1889 werd wel de lang begeerde Godsdienst-vrijheid gegeven, maar openbaarde zich ook de reactie. Vele Japanners gingen vreezen, dat hunne nationaliteit zou verloren gaan, en het gevolg was dat de meeste Japanners tegenover het Christendom vijandig of onverschillig werden. Dit werd erger toen Japan op aanhouden van de Europeesche groote mogendheden zijn overwinningsbuit, het schiereiland Liaotung met Port Arthur, moest loslaten. Toch is in die stemming van lieverlede betering gekomen. De eerste staatsman van Japan, Ito, heeft onlangs openlijk verklaard, dat hij met zorg de toekomst te gemoet gaat, omdat hij ziet dat het Atheïsme vooral onder de hoogere standen steeds meer veld wint.

Wat de schrijver verder mededeelt omtrent het aantal belijders van den Christus in Japan, hebben wij onzen lezers reeds medegedeeld. Alleen willen wij er op wijzen dat, al is het aantal Christenen in dat land gering, velen die tot hen te rekenen zijn, belangrijke posities bekleeden, bijv. een minister van het Kabinet, graaf Aoki, onderscheidene presidenten van rechtbanken, 155 officieren, 12 parlementsleden.

Gemengd nieuws.

De pauselijke Bijbelcommissie heeft als prijsvraag der stichting van Braye de volgende opgegeven: Exponantur et excutiantur praecipuae discrepantiae inter textum graecum et veteres versiones latinas, praesertim Vulgatam, Evangelii S. Marci. (Men vraagt eene uiteenzetting en verklaring van de voornaamste afwijkingen der oude Latijnsche vertalingen, in 't bijzonder der Vulgaat van den Griekschen tekst van het Evangelie van Markus). De prijsvraag kan beantwoord worden door studenten van Roomsche Universiteiten, en ook door Roomsche studenten aan de Engelsche Universiteiten van Oxford en Cambridge. Zij komen bij de mededinging in aanmerking, die de »hoogere wijding" ontvangen hebben.

Eene nieuwe secte. Wij lezen in de *Wachter:* »Een nieuwe godsdienstige secte, bekend als de Christelijke Israëlieten, is te Boston opgestaan, met nog eenige aanhangers te Charleston, Somerville, Medford en Roslyndale. Naar hun beschouwing behooren de mannen haar en baard zoo lang mogelijk te laten groeien. Zij voorspellen, dat het Duizendjarig Rijk in 1916 een aanvang zal nemen. Ram's Horn, die het vaak zoo pittig en humoristisch zeggen kan, geeft de volgende opmerking hieromtrent: »De wijze van voorbereiding die sommige menschen voor het oordeel maken, wordt bij de Christ. Israëlieten aangetroffen, Zij bereiden hun huis niet, maar verdiepen zich in verborgenheden, welke voor de engelen rondom den troon gesloten zijn. Nadat zij hun eigen private gevolgtrekking hebben genomen uit teekenen, profetiën en zinnebeelden, beginnen zij formaliteiten en buitensporigheden te doen, die zonder eenige waarde zijn, om zichzelven en de wereld rondom hen voor den grooten dag voor te bereiden. De oordeelsdag zal niet bij aankondiging plaats hebben, noch naar een gemaakte tijdtafel, maar als een dief in den nacht. Op dezen dag zal het blijken dat geen waarde gehecht wordt aan het dragen van lang haar of een langen baard.

Wat toch al dwaze verzinsels! Maar bij den zonderlingen naam »Christelijke Israëlieten" kan men zonderlingheden verwachten."

Winckel.

Voor Kinderen.

AAN VRAGERS.

Onze lezer H. W. Bzn. te S. (Dr.) zendt ons deze vraag:

Is het foutief wanneer de klem op verschillende lettergrepen wordt gelegd bijv. Samária of Samaria; Éfeze of Efèze; Catálogus of Catalógus; Página's of Pagina's enz. Zou hiervoor ook een regel zijn aan te geven; zoo niet, is de pers dan niet verplicht ons daarin voor te gaan, door klemtoonteekens te plaatsen?

Deze schijnbaar eenvoudige vraag houdt toch zeer veel in.

Het is natuurlijk foutief om den klemtoon te leggen op een lettergreep, die hem niet hebben moet. Niemand zal in onze taal het onverschillig achten, of men zegt: kippenhok of kippénhok, tóren of torén.

Maar de groote vraag is: op welke lettergreep moet de klemtoon vallen?

Hierbij nu zijn drie dingen op te merken:

1. Dat als het woorden betreft die wij geheel onveranderd uit een vreemde taal hebben overgenomen, of ook wel nagenoeg onveranderd, men zich moet houden aan den klemtoon, dien ze hebben in die taal, b.v. *bureau, nóta.*

Daarvoor is echter meestal bepaald kennis van die talen zelf noodig.

Men kan wel regels geven die vaak uitkomen, b.v. den nadruk leggen op de laatste lettergreep, of op de derde lettergreep van achteren, maar dat gaat lang niet altijd door.

Ten tweede zijn er woorden, die wij hebben overgenomen en veranderd b.v. *Evangélie, majesteit, Efèze.* In die gevallen hebben we ons naar de in zwang gekomen uitspraak te richten, die veelal met den aard onzer taal in verband staat. Met het oog op den Griekschen naam van *Efèze* bv. is onze gewone uitspraak zeker verkeerd. Toch raad ik niemand *Eféze* te zeggen. Want de twee stomme, dan achtereen volgende lettergrepen maken het — nu volhollandschte — woord, foei leelijk. In vele gevallen is het zelfs ondoenlijk de juiste uitspraak te volgen. Wie zal bv. gaan zeggen: *thermómeter, barómeter,* zooals het eigenlijk zou moeten zijn?

Ten derde zijn er een aantal woorden, waaromtrent de geleerden het nog altijd niet eens zijn, bv. *altaar* en *pilaar.*

Het best is in twijfelachtige gevallen een „gestudeerd" man te vragen, hoe 't wezen moet. Wij Nederlanders spreken van nature altijd uit *Theofilus, Christofilus.* Toch moet de klemtoon op de tweede lettergreep vallen. Maar dat moet wie 't niet weet, gezegd worden.

En daarom heeft onze lezer gelijk, als hij wil dat de pers ons voorlicht en toonteekens plaatst (gelijk thans reeds in vele Bijbels geschiedt). We komen dan allengs te weten, dat het moet zijn *Catálogus, Pacífic, Stéfanus* enz. Ja wie weet, of dan ook niet misschien de Amsterdammers zelfs leeren de namen hunner straten behoorlijk uit te spreken en niet te kallen van Bilderdijkstraat, Oldenbarneveldstraat bedenkend dat het niet om een dijk en een veld maar om twee beroemde mannen te doen is.

Een andere vraag (van N. de B. te B.) luidt: Is het licht van den eersten dag hetzelfde als dat van de zon op den vierden dag? m. a. w. bestaat er behalve het zonlicht nog een ander natuurlicht?

Men zou hierop met den oud-Nederlandschen lichter kunnen zeggen: „Dine vraghe es swaer". Met zekerheid te beantwoorden is ze nog niet.

Wat het eerste gedeelte er van betreft, zoo dient opgemerkt dat, al wordt hierop met ja geantwoord, daarom het tweede gedeelte nog niet vervalt. Als God den eersten dag het licht schiep, kan Hij dat op den vierden in de zon als in een lamp of lichtdraagster hebben vereenigd, gelijk vele Schriftonderzoekers hebben geloofd.

Maar al is dit ook zoo, toch behoeft daarom nog niet beweerd, dat er geen ander licht is dan het zonlicht. We kennen b.v. het electrisch licht, dat zich vertoont in den bliksem en ontzettend schel en schitterend is. Zoo ook de onlangs gevonden stof Radium, die een lichtgevend vermogen bezit, grooter dan ooit iemand in eenige stof had kunnen vermoeden. Wat te dien opzichte in de laatste tijden is gevonden, maakt zelfs veel vroegere wetenschap denkelijk waardeloos. Doch volkomen zekerheid omtrent deze dingen hebben we nog niet. Meer er van te zeggen gaat, hier althans, moeilijk. Moge het den vrager eenigszins bevredigen.

Een derde lezer O. te A. doet een vraag, die hierop neerkomt, of men de berekeningen der sterrekundigen over den afstand der zon van de aarde enz. niet als dwaasheid moet beschouwen, en of men werkelijk zulke dingen kan berekenen.

Het zou nogal moeilijk zijn duidelijk hier aan te toonen, hoe het komt, dat tal van berekeningen volkomen betrouwbaar moeten zijn. Daartegenover staat dat ook de sterrekundigen zich vaak vergist hebben. Doch om nu maar één ding te noemen ten bewijze, dat er ook betrouwbare berekeningen zijn, wijzen we slechts op de zons- en maansverduisteringen, die vele jaren vooruit tot op de seconde toe voorspeld worden en uitkomen, gelijk ieder zien kan. Met de komst der kometen is het evenzoo. Men ziet dus, dat volstrekt niet alle berekeningen der sterrekunde maar gissingen zijn.

Met nog een vraag, die van A, H, P. te B., sluiten we voor ditmaal. Ze luidt:

In Ezechiël, de verzen 17 en 24, lees ik van een bath, een efa, een hin en een homer olie. Hoeveel liters zijn deze maten?

Hier schijnt Ez. 45 vs. 11 en 24 bedoeld te zijn, althans we lezen daar:

Eene efa en een bath zullen van eenerlei maat zijn, dat een bath het tiende deel van een homer houde: ook eene efa het tiende deel van eenen homer; de maten daarvan zijn naar den homer;

ook zal hij een spijsoffer bereiden, eene efa tot eenen var, en eene efa tot eenen ram; en een hin olie tot eene efa.

Omtrent de maten en hun inhoud onder Israël heeft men geen volkomen zekerheid.

Waarschijnlijk dan is

een homer	=	160 Liter (ruim)
een efa of bath	=	16 Liter („)
een hin	=	3 Liter (ongev.)

Een efa werd gebruikt voor droge waren, bv. meel; een bath voor natte, bv. olie.

Als gezegd, met zekerheid is de inhoud niet aan te geven. Sommige meenen zelfs dat de efa tweemaal grooter was dan hier is gesteld.

Men ziet, dat een homer zooveel was als tien efa's (bath) en dat een bath weer ruim vijf hin bevatte. (De gomer, die men niet met den homer moet verwarren, was een tiende van een efa.) Zie verder de boven aangehaalde teksten.

Hoogenbirk.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie)

Aan de Redactie van *De Heraut.*

Mijnheer de Redacteur!

Beleefd verzoeken we u om onderstaande als ingezonden stuk in uw blad te willen opnemen.

Vroomshoop heeft geen Christelijke school. De behoefte daaraan wordt duidelijk ingezien en diep gevoeld. De schoolvereeniging die rechtspersoonlijkheid heeft, besloot twee scholen te stichten. Twee scholen. Dit moet wel met het oog op afstanden en toestanden. In eigen kring wordt voor den bouw toegezegd tot een bedrag van ƒ 4.500 in drie jaar te betalen. Men was gewillig boven verwachting, haast boven vermogen. Van de groote arbeidersbevolking mag niet meer gevraagd. En deze roept en bidt om Chr. onderwijs. Zoo de scholen dit jaar konden worden geopend, zouden ze direct door ruim 170 kinderen worden bezocht. Nu doen we een beroep op allen die het Chr. onderwijs wenschen te bevorderen, en zeggen: help ons tot den bouw. Staan de scholen er, dan zal het onder den zegen des Heeren gaan, maar het stichtingskapitaal dat voor een zeer groot deel uit de arbeidersbeurs moet komen, kunnen wij niet bijeenbrengen. Er komt nog iets bij, waardoor het ondoenlijk wordt voor de school meer te verzamelen. Ons kerkgebouw is veel te klein, en waar de arbeidsbevolking aanhoudend vermeerdert moet er ruimte gemaakt. Verbouwen of bijbouwen kan niet met het oog op het terrein.

Er moet dus geheel nieuw gebouwd. Dit eischt ook eenige duizenden, zoodat wij vrijmoedig vragen: Help ons voor de school. Verblijd ons met de toezending eener gave, opdat onze kinderen (en zulk een groot getal) die allen van 't openbaar onderwijs gebruik moeten maken, spoedig op een school met den Bijbel mogen worden onderwezen.

De Heere verhoore onze bede en neige er velen, ons eenigen steun te bieden.

Namens het Schoolbestuur,
F. Diek, *Voorzitter.*
R. Ruiter, *Secretaris.*
T. Visscher Hzn., *Penningm.*

Vroomshoop, 1904.

P. S. Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt. Vermelding van ontvangen giften geschiedt persoonlijk of in de bladen. Gaarne zagen wij deze aanvrage door andere bladen overgenomen.

Geachte Redacteur!

Gun me svpl. in uw blad voor een enkele maal gastvrijheid voor het maken van enkele opmerkingen naar aanleiding van hetgeen u o. m. onder het opschrift *„van kleine zielen"* in de *Heraut* van 17 April j.l. schrijft over het „weigeren van het kerkgebouw voor sprekers, die propaganda kwamen maken voor de Theol. school."

Daargelaten de juistheid van het „opschrift",